

še glasova republikanske stranke. Ta razcep bo povzročil, da bo iz prihodnjih volitev izšlo precej manj komunističnih poslancev kakor pri zadnjih.

Italijanski parlament ratificira svetomarjetske konvencije. Glasom poročil italijanskih listov bo rimski parlament na svojem prihodnjem zasedanju — ki prične prihodnji teden — najbrže vendar ratificiral svetomarjetske dopolnilne konvencije k rapalski pogodbi. Listi pripominjajo, da se bodo po tej ratifikaciji takoj pričela pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe med našo državo in Italijo. Ali se bodo izvedle takoj tudi vse določbe obeh pogodb, pred vsem evakuacija tretje cone, ureditev reškega vprašanja, ureditev šolskega vprašanja itd., listi ne poročajo. Po dopolnilnih pogodbah bi se to moralo zgoditi takoj.

Dnevna kronika.

— Vsem cenj. naročnikom »Tabora« naznanjamo, da v četrtkovih številkah »Tabora«, ki se naročajo kot tednik »Narodni list«, ne bomo objavljali nadaljevanj romanov.

— Smrtna kosa. Načelniku ljubomerškega okrajnega zastopa veleposestniku Jošku Rajku na Moti pri Ljutomeru je preminula 31. dec. 4 in pol letna hčerka Danica. Naše iskreno sožalje!

— Dr. Korošec kot snubeč. Glasom poročila »Slovenca« je dr. Korošec na shodu v št. Petru v Sav. dol. pozival tudi pristaše drugih strank, naj glasujejo za klerikalce, ki so za »avtonomno Slovenijo«. Čudno, da tako »mogočna« stranka reflektira na glasove drugih strank!

— Za novo meščansko šolo v Ormožu je imenovan za ravnatelja g. Ivan Prijatelj, glavni učitelj za mariborskem ženskem učiteljskem, za učitelja pa g. Ad. Rogina z osnovne šole.

— Obsojen komunistični propagandist. Pred celjskim okrožnim sodiščem je bil v soboto obsojen na dve leti težke ječe rudar Anton Manfreda radi hudo delstva po čl. 1 zakona o zaščiti države, ker je propagiral komunizem, ščuval proti obliki države in delal na zrušenje vladavine. Njegov delokrog je bil v Hrašniku in Trbovljah. Njegovi soobtoženci so bili radi pomanjkanja sigurnih dokazov oproščeni.

— Zopet lepa zmaga demokracije. Na beograjskem vseučilišču obstoja organizacija vse akademske omladine pod imenom »Pobratinstvo«. Poleg tega pa imajo pristaši raznih strank seveda še svoje posebne organizacije. V nedeljo se je vršilo zborovanje »Pobratinstva«, na katerem je bilo treba voliti predsedstvo. Bila je na vse strani strahovita agitacija. Glasovanje je trajalo od 13. do 21. ure. Ob 1. ponoči na movega leta dan je bil razglašen izid. Demokratska lista je dosegla večino. Dobila je 659 glasov. Radikali so dobili 620, marksisti 481, republikanci 268, zemljoradniki 97, socialisti 12 glasov.

M. Kovačič:

Prlekija in Prleki.

Kolikokrat se danes rabita ti dve besedi, ne da bi dotičnik, ki jih rabi, decidirano vedel, kaj pravzaprav pomenita. Zato o obojem nekoliko v površnih obrisih.

Prlekija je zemljepisni pojem, ki mu meje natančno niso določene, ako ne vzamemo kot kriterij omega znaka, ki ga hočem v tej črtici rabiti kot določilo za pojem ožje Prlekije. Tej prištevam one kraje, v katerih se rabi beseda »prle«; v velikih potezah obsega župnije Sv. Peter pri Radgoni, Negova, Sv. Jurij ob Ščavnici, Malanedelja, Sv. Lovrenc v Slov. Goricah in menda še Sv. Marko nize Ptujja, ki so nje zapadna meja ter vse kraje vzhodno teh župnij, toda severno Drave. Čez Dravo Prlekija ne sega; na severu ji je meja narodnostna, na vzhodu pa sega Prlekija daleč notri v Prekmurje; kje ji je iskati mejo tam, po doslej dostopnih podatkih o tej pokrajini še ni mogoče dognati. Večina pojavov, ki so značilni za prleško narečje, pa sega mnogo dalje proti vzhodu in zapadu. Zato lahko rečemo, da pripada Prlekiji v širjem obsegu menda vse Prekmurje ter še tudi del Slovenskih goric, katerega zapadna meja so razna gričevja, v najsevernejšem delu razvodje med Drava-

Politično obzorje.

Razvoj ruskega komunizma.

Za božično številko »Prager Presse« je napisal župan francoskega mesta Lyon Eduard Herriot, bivši vseučiliščni profesor in francoski narodno-gospodarski pisatelj, zelo zanimivo poročilo o svojem potovanju po sovjetski Rusiji. Herriot je namreč kot odposlanec trgovske zbornice v Lyonu prepotoval glavna mesta in važnejše pokrajine današnje Rusije, da prouči tamošnje gospodarske razmere. Herriot je svoje vtise opisoval obširno v francoskih listih in revijah; v »Prager Presse« podaja le splošen resumé. Dasi je morda videl tu pa tam kako Potemkinovo vas namesto trde resničnosti, so vendar njegovo opazovanje dokaz, da se Rusija nahaja na potu evolucije (naravnega razvoja) in da trezno mislečim narodnim voditeljem ne preostaja drugega kot da priznajo upravičenost tega razvoja ter pomagajo Rusiji da s opomore in začne celiti svoje gospodarske rane. Iz Herriotovega članka povzamemo sledeče značilne odstavke:

Poskusil sem opisati dejstva tako, kakor so jih nekoč opisovali potniki, ki so obiskali Francijo po veliki revoluciji. V resnici se nahajajo vse politične doktrine v večnem razvoju, pa najsí je to njihovim predstaviteljem po volji ali ne. — Teorije ne morejo stalno gospodovati nad socialnim miljenjem. Od vseh revolucionarnih sil je življenje najbolj revolucionarno, ker dela tiho in vendar neudržno. To, kar sem videl, je konflikt doktrine z življenjem; konflikt abstraktnega idealizma s konkretnim realizmom. Sicer pa se moja opazovanja nanašajo zgolj na zadnje mesece l. 1922.

Lenin je dejal nedavno v moskovskem sovjetu: »Mi gremo nazaj, vendar pa se le unikamo, da se potem lažje zaženemo kvišku. Kdaj in kje se bomo ustavili, da se prilagodimo in reorganiziramo, tega še ne morem reči.« Te besede označujejo ves problem. Komunizem se je moral umakniti, da si Rusija lažje opomore. Bogdanov, komisar za narodno gospodarstvo in Sokol, komisar za finance, sta morala delati tako kot bi delali na njenem mestu ministri vseh drugih držav. Prvi je moral zopet urediti delavske razmere približno na način kot so urejene v drugih državah, torej z mezdami in brez delavske kontrole nad podjetji. — Drugi je moral znova iznajti bankovce. V splošnem je bila sovjetska Rusija, ki je napovedala vojno svetovnemu kapitalizmu, prisiljena misliti na kapitalizem, če je hotela obnoviti normalnejše gospodarske razmere. To je dejstvo, ki ga ne more nihče utajiti. Kljub temu pa je Trocki na kongresu III. internacionale grozil z vojno vsej buržoaziji sveta in po-

— Lovski tatovi v mariborski okolič. Te dni je padel prvi sneg in že so vse gozdne parcele, ki so zanjkarjem znane kot dobra lovišča, prepletene z usodnimi zanjkami. Dober zanjkar na-

njo in Velko, potem med Velko in Bobovnico, nato med Bobovnico in Pesnico in približno od župnije Sv. Rupert v Slov. Gor. dalje razvodje med Pesnico in Dravo, dokler pri Ptujju ne preide v ravnino Dravske doline; povsod pa vedno tako, da se na vzhodnih pobočjih teh razvodij najdejo še znaki prleškega narečja, seveda že s prehodi v sosedna zapadna narečja, dočim na zapadnih pobočjih že prevladujejo znaki slednjih narečij.

Kaj pa pomeni in kako je nastala beseda, ki je temelj izrazu Prlek? To ime je tvorjeno iz besede »prle« oziroma pravilnejše iz »prlje«, nastalo iz »prvlje« s prehodnim »l« (kakor lovljen iz loven), v čemer se je potem »v« obrnil in nazadnje izgubil; pravilnejše bi bilo torej pisati Prlje in Prlekija. Pomen besede »prle« pa je »preje«.

Topografično ima Prlekija nekatere znamenitosti. Vsem ostalim krajem na čelu stoji prleška metropola Ljutomer, znan po svojem izbornem vinu (Jeruzalem!). V to vinski »okrožje« sodi tudi še mesteca Ormož, Etnografsko zanimiva sta tuga Središče in Veržeje. O »Serjancih« (Središčanih) ni utemeljena poslovice, da so »samí zase«, Veržejci pa imajo med Prleki ulogo Lemberžanov ali Višnjegorcev, vendar — domnevam — radi tega, ker ostale Prleke po nadarjenosti morda — celo pre-

zval komunistične mase, naj prekinejo vsak stik z demokratičnimi strankami. Tu obstoja logično protislovje in pod vplivom tega protislovja živi današnja Rusija.

Herriot je mnenja, da je nesmiselno in zmotno, če druge države Rusijo bojkotirajo in blokirajo. Če Rusija ostane v zvezi z zapadnimi državami, bo nalezljiva moč svobode silneje učinkovala na njo kot je kdaj učinkovala na nas ruski boljševizem.

Rusija se nahaja trenutno v fazi oportunističnega komunizma. Prilagoditev realnemu življenju se ne da zaustaviti. V Rusiji na pr. obstoja industrijska banka s privatnimi računi kot v kapitalističnih državah. Banka deluje v zvezi z ameriško industrijsko družbo in namerava povišati svojo glavnico. Razvijajo se mešane družbe, pri katerih je udeležen tudi zasebni kapital.

V industriji se opaža napredek. Tu kakor v poljedelstvu je treba še mnogo dela. Semena za setev še vedno primanjkuje in ga bo mnogo primanjlo tudi l. 1923. »Izvestija« so pisala, da l. 1923 ne bo mogoče posejati toliko zemlje kot je bilo posejane l. 1922. Nansen napoveduje ponovni izbruh lakote v velikem delu Rusije in Ukrajine.

Pa Rusija je vendarle v polni evoluciji. Po strašni kirurški operaciji se pojavljajo prva znamenja ozdravljenja. Od spomladi l. 1921. sem pokaže vsak dan kako znamenje, da se rane celijo.

Ali kaže spremeniti zdravilo? Herriot opozarja, da je v francoski revolucionarni razvoj posegel Napoleon; morda se tak moč nahaja tudi med Rusi. Vendar pa je taka rešitev neverjetna. Natančnejše opazovanje ruskih razmer nas prepričuje, da je boljševiški režim trden, zlasti ker ga podpirajo kmetje, katerim je dal več širokih koncesij. Dobro je, če ne mislimo več na intervencije in blokade. — Zelo dvomljivo je, da bi nasilna akcija v večjem obsegu imela kaj uspeha. Rusija hoče enako kot vsi evropski narodi mir, pokoj in svobodo dela. Nasprotje med rusko državo in komunistično internacionalo bo nujno postajalo vedno večje in širše. Naposled bosta morala Lenin in Trocki jasneje povedati, kaj hočeta. Če bosta rekla: »Pridite k nam, da nam pomorete; čez nekoliko let vas bomo zopet oropal« tedaj se bomo Francozi (a tudi vsi drugi. Op. ured. lepo zahvalili. Če pa bo govoril razum, se bodo lahko boljševiški sporazumeli z demokracijami zapadne in vzhodne Evrope. Vklonili se bodo pred zakoni življenja, ne da bi se s tem odrekli pravični želji po socialnem napredku.

lovi v eni noči večsili več zajcev, kakor pa lovec s puško v enem tednu. V tem času je torej zanjkar najboljši lovec v revirju in logar mora biti navadno noč in dan na preži, za petami tem

kašajo. Ponosni so na svojo »narodno gardo« in na »pürgarstvo«; ni vsak Veržejec »pürgar«, nego je oni, kdor je posestnik kake »pürge« in teh je menda le 70. Severozapadno od Veržeje — kake dve uri hoda — se nahaja kopalnišče Radenci z znanimi svojimi mineralnimi vrelci. V neposredni okolici radenski, kake pol ure hoda proti zapadu, je Kapela, najlepša razgledna točka vse Prlekije; od tam vidiš daleč čez naše državne meje, ob jasnem vremenu do graškega Schöckla in pravijo, da celo na Blatno jezero na Madžarskem. Ena najznamenitejših prleških župnij je Sv. Jurij ob Ščavnici, kjer so v vseh občinah tudi v dobi najhujšega avstrijskega vladnega pritiska imeli vedno narodne občinske zastope in župane. Prleška božja pot pa je že izven ožje Prlekije ležeča Sv. Trojica v Slov. gor., vidna in iz velike daljave spoznatna po svoji občini romarski cerkvi s 3 zvoniki.

Prebivalci Prlekije so lepa, zdrava rasa, razmeroma visoke rasti, vsaj po večini, posebno še v ožji Prlekiji. Moške in fantje krepki, žene in dekleta zala. Ljudstvo je dobre čudi in prebrisano (»čedno«). Pohabljenca od rojstva je najti zelo redko, da bi srečal med domačini kdaj izromega kretena, se sploh ne morem spominjati. Moški spol se odlikuje po razboritosti in preudar-

škodljivcem. Toda to še ni dovolj, do bro bi namreč bilo, in seveda tudi potrebno, da bi tudi orožniki oziroma policijski stražniki v Mariboru pazili na zgodnje popotnike, ki nosijo čisto v svojih »cekarjih«, vrečah itd. na nepostaven način ulovljene zajce, da jih potem v mestu prodajo mesarjem in drugim. Večkrat si ti lovski tatovi obesijo ulovljene zajce tudi kar enostavno pod sukno. Marsikateriga tička bi se dalo vloviti tudi pred mesnicami ali pa v mesnicah samih; to pa seveda le v zgodnjih urah. Morda bi se tako poleg tatu dobilo tudi tistega, ki drži vrečo in ki je po postavi tudi sokriv tatvine.

— Jugoslovanski letalci v Pragi. Kakor poročajo češki listi, bo naša jugoslovanska vlada poslala v novo zrakoplovno šolo v Prago več naših letalcev, da se temeljito izšolajo v avijatični teoriji in v praksi.

— Naivne italijanske grožnje. Rimski list »Idea Nazionale« je prinisela te dni iz Beograda dopis, v katerem ostro napada naše beograjsko in ostalo časopisje, češ, da piše neprijazno in sramotivo o Italiji in o Italijanih ter zahteva od italijanske vlade, naj vloži pri naši vladi proti temu energičen protest. Ako pa bi ta protest ne pomagal, naj italijanska vlada zapre svoje meje napram Jugoslaviji ter prepove izvoz italijanskega blaga v našo državo, eventualno tudi uvoz našega blaga v Italijo. To rožljanje in žuganje z represalijami bi samo na sebi še ne bilo smešno, čeprav je to, kako pišejo naši listi, popolnoma njihova stvar in jim v tem oziru ne sme predpisovati niti naša, še tisočkrat manj pa italijanska vlada, kako naj pišejo, če ne bi list prišel dalje do naravnost bedastega zaključka, češ, da živi Italija lahko ravnano tako brez našega blaga, dočim ne moremo mi brez — italijanskega. Ta zaključek je gorostasen, ko je vendar vsakomur znano, da mi iz Italije skoro nič ne uvažamo, ker nam je njihovo blago predrago in je tudi mnogo slabše nego češko ali pa nemško. Nasprotno pa uvažva Italija iz naše države važne življenske potrebščine, brez katerih ne more izhajati. Mi zalagamo Italijo z lesom, z raznimi živili, posebno pa z mesom. V Trstu in severnejšem in vzhodnem delu Italije jedo skoro samo naše meso. Italija svojo grožnjo, izrečeno v »Idea Nazionale« prav lahko izvede; brez pomaranč in limon, ki so itak nepotreben luksus, bomo mi prav lahko izhajali, ne bodo pa mogli Italijani brez naših živil in brez našega lesa. Ta grožnja je zelo podobna znani basni o žabi, ki se je toliko časa napihovala, da je — počila.

— Ljubljana pod angleško zastavo. Angleška vlada je poverila parniku »Ljubljana« prevoz pošte med Malto in Sirakuzo za dobo treh tednov.

— Zelo značilno poročilo prihaja iz Beograda in zelo poučno za naše SKS-arije. V Srbiji je izrazito kmečka stranka zemljoradnikov šla v volilni blok »demokrati, naša SKS pa pravi, da tega

nosti, ženski zna biti krepko odrezljiv in najde za vsako priliko primeren odgovor, ki utegne človeka, nevajenega občevanja z našim ljudstvom, naravnost frapirati. Značaja so ljudje odkritega, potuhnenost ali zahrbtnost najdeš redko med njimi. Posebna lastnost Prleka je njegova veselost in ljubezen do petja; zlasti kadar se vrača iz svojih goric, je židane volje. Sploh ima življenje v prleškem vinogradu svojo posebno poezijo, ki je ni mogoče opisati, ampak le doživeti. Vendar pa pijanec Prlek ni, nego je obče varčen in zato dober gospodar. Zapravljivosti je malo in zato tudi prilično malo siromaštva. Nekaj kvara je na žalost delal pred in med vojno ptujski »Štajerc« s svojo »šnopskulturo«, posledice vojne pa je opaziti seveda tudi v Prlekiji. V političnem oziru je Prlek (zlasti v ožji Prlekiji) dosti samostojen, v narodnostnem oziru zadostuj ugotovitev dejstva, da so ob prevratu leta 1918 bili Maistrovi fantje pretežno Prleki.

Narodnih šeg in običajev med Prleki ni baš več mnogo najti; izgubili so kakor drugod pod vplivom napredujoče civilizacije. Ravnokotak se je izgubila tudi prejšnja lepa narodna noša: niti »breguš«, širokih belih hlač iz hodnega platna, ki se še jih spominjam iz svojih detinskih dob, skoro ni več opaziti. Pač pa je z vojno rastoča draginja

Kot izrazito kmečka stranka ne more. Mi to samo registriramo!

— Židje bodo volili na posebni listi. Iz Vojvodine poročajo, da bodo po vsej verjetnosti tamošnji židje cionistične smeri nastopili v samostojno listo. Torej zopet ena skrinjica več!

— Novi češkoslovaški poslanik v Beogradu. Za razvoj zavezniških in bratskih odnosov med obema državama je važnega pomena, kdor bo nastopil mesto češkoslovaškega poslanika v Beogradu, ki je po smrti poslanika A. Kaline ostalo prazno. Češki listi navajajo nekatere kandidate, med njimi prezidentovega sina Jana Masaryka, posl. Udržala in druge.

— Češki legionarji proti narodnemu fašizmu. Češki legionarji so se izjavili proti dr. Rašinu in dr. Kramaru, ki stojita za novim gibanjem tzv. češkim fašizmom.

— Spopadi med fašisti in komunisti v Italiji so še vedno na dnevnem redu. Vsak dan beležijo listi vesti o krvavih spopadih in požarih. V neki vasi pri Benetkah se je član obitelji Somengo sprl s fašisti. Slednji so obkolili hišo in jo nekdo ustrelil iz hiše, so fašisti zažgali vsa poslopja in zabodli eno osebo. Tudi božična noč je bila krvava, ker so se v Alpijano v Piemontu spopadli fašisti in komunisti, streljali med seboj in zažgali hišo tamošnjega župana. Res, lepa dežela je ta »prerोजना« Italija!

— Potres v Italiji. Dne 29. decembra so čutili v nekaterih italijanskih pokrajinah precej močne potresne sunke. Škoda je neznatna.

— Na smrt obsojeni atentator. Morilec predsednika poljske republike Narutowicza je bil te dni od sodišča obsojen na smrt.

— Stoletnica Petőfija. Dne 31. decembra so Madžari slovesno slavili 100 letnico smrti velikega madžarskega pesnika Petőfija. Petőfi, ki mu Madžari pravijo »največji sin Madžarske«, se je prvotno pisal Petrovič. Njegov oče je bil Srbohrvat, mati pa Slovačinja. Tako se Madžari ponašajo s pesnikom naše krvi.

— Bogata dedščina. Francozinja ga. Leotardy je dobila par dni pred Božičem obvestilo, da je postala dedič svoje- ga ameriškega sorodnika, ki ji je zapustil poldrugo milijardo frankov.

— Nenavaden pogreb. V Newyorku je nedavno umrl orjaški človek Anger, ki je bil nastavljen v nekem cirkusu, kjer se je kazal ljudem. Pogreba so se udeležili vsi člani dotičnega cirkusa, zato je bil nenavaden zanimiv. Nagrobni govor je imel nek tovariš-orjak in na to dva mala pritlikavca. Zastopani so bili tudi razni drugi tipi: ljudje s tremi nogami, s tremi rokami in podobno. Največjo pozornost pa je vzbujala ogromna rakev, v kateri je ležal pokojnik. Bila je dva metra in 75 cm dolga, težka pa 176 kilogramov.

— Madžarski grb. Madžari so še vedno uporabljali državni grb prejšnje Ogrske, da bi na ta način pokazali, da

se še niso odkleklj slovanskim in romunskim pokrajinam. Zadnje dni pa jim je Vrhovni svet antante prepovedal nadaljne uradno uporabljanje starega grba in jim ukazal, da si morajo izdelati novega.

— Nadebudna porodnica. Dr. Charles Garracristi, profesor Columbia University v Newyorku, se je ravnokar vrnil iz Južne Amerike in prinesel vest, da je neka žena v Venezueli, stara 62 let, rodila v 8 urah pet zdravih otrok. Takega slučaja zdravniška veda ne pozna. Cisto po ameriškansko!

Na pot.

Maribor, 1. januarja.

Danes je izšel v založbi Konzorcija narodnih trgovcev in obrtnikov v Mariboru prvi letnik »Mariborskega koledarja« (uredil dr. Avg. Reisman). Koledar je zelo okusno opremljen, vsebuje razen običajne koledarske vsebine poštne, brzojavne in telefonske pristojbine, kolkovine in vozni red. Poseben del tvorijo seznamki mariborskih zdravnikov, babic, lekarn, odvetnikov, notarjev, oblasti in državnih uradov, mestnih zavodov in podjetij, vojaških oblasti, uradov južne železnice, šol in socialnih zavodov. Seznam industrije v Mariboru in okolici ter seznam trgovin in obrti v Mariboru nam podajata pregled naše podjetnosti, našega dela in naših uspehov. Koledar ima tudi mnogo inseratov. Vsak jugoslovanski Mariborčan bo pozdravil izdajo tega praktičnega voditelja po našem mestu. Ideja je prav srečna in smo prepričani, da bo Mariborski koledar tudi v bodoče zvesti registrator jugoslov. razvoja in napredka v našem mestu in okolici. Prinašamo koledarjev uvod »Na pot« (izpod peresa dr. A. Reismana), da seznanimo čitatelje z namenom in programom Mariborskega koledarja.

»Svoj k svojemu — a vedno po ravnici«.

S tem geslom je stopil sedanjí prezident češkoslovaške republike, Masaryk, pred svoj narod v času prekipevajočega rodoljubnega navdušenja, ko je velik del njegovega naroda mislil, da mu morajo njegovi rojaki udobno postlati ležišče že radi tega, ker se priznava k svojemu narodu. Masaryk pa je poleg narodne zavednosti zahteval tudi pošteno delo in trud, še le potem smemo klicati »svoj k svojemu«.

S temi mislimi pošiljamo tudi mi v petem letu po prevratu naši javnosti »Mariborski koledar« s seznamom naših obrtnikov, trgovcev in drugih gospodarskih krogov. V 4000 izvodih bo ponesele v stanovanja meščanov in kmetov naslove poštenih, marljivih in točnih obrtnikov, solidnih trgovcev, umnih, človekoljubnih zdravnikov in številnih drugih, katerih roke in um gradijo našo skupno domačijo, blagostanje vseh.

Pred prevratom je bila ob meji in zlasti v Mariboru naša narodna moč znatna in boj za obstanek obupen predvsem zato, ker je bil kapital ves v rokah tujcev. Po prevratu smo začeli se-le zbirati in prav od temeljev graditi svoje gospodarske sile. Od njihovega razvoja pa je odvisno naše kulturno življenje, vse delo človekoljubja, moč narodne in državne misli, blagostanje vsakega posameznika. Vsi moramo torej želiti, da bodo dobro uspevali naši obrtniki in trgovci, da bo blagostanje v kmečki hiši, da bo mogel uradnik, kot delavec s svojim zaslužkom kriti vse svoje življenjske potrebe. Vse to je mo-

Ilešča in ministra n. r. dr. Antona Korošca. Malonedeljska župnija je dala »iliromana« dr. Radoslava Razlaga. Iz tomaževske župnije je izšel Božidar Rajč in od tam izhaja nadarjena rodbina Kukovcev (minister n. r. dr. Vek. Kukovec). V Gor. Vrhjanah (župnija Sv. Trojica) je stal dom slovničarja Oroslava Cafa, v sosedni župniji Sv. Rupert pa je zagledal luč sveta drug slovničar, Anton Murko. Trnovec (biseška župnija) so rojstna vna slovstvenega zgodovinarja Ivana Macuna. Priznana veličina na slavističnem polju, praški vseučiliški profesor dr. Matija Murko je rodom iz župnije Sv. Urban pri Ptujju. Končno naj še omenim župnijo Sv. Marko pri Ptujju, kjer se je poslovenila češko-slovaška rodbina Pivkov (zgodovinar in pedagoški pisatelj dr. Ljudevit Pivko). Ni je torej skoro prleške župnije, kakor kaže že ta površni pregled, kjer bi ne bila tekla zibelka kakemu znamenitemu Slovencu, da ne omenim nitj Prekmurja z njegovimi Kütharji in Küzmiči.

To je v kratkem Prlekija, ki bo mariborski oblasti gotovo v ponos, ki pa bo z njo na drugi strani tudi sama mnogo pridobila, zlasti ko bo po železniški progi Ormož—Ljutomer neposredno zvezana z ostalim jugoslovanskim prometnim omrežjem.

goče le tedaj, če se bomo vsi Jugoslovani kot prava družina v zaslužnem medsebojnem zupanju vzajemno podpirali.

Kdor izrablja brata, ni vreden član družine in ne sme se pritoževati, če ga družina izbacne. Zato bomo upravičeno v prihodnjem koledarju izpustili in javno ožigosali one, ki mislijo, da morajo čez noč obogateti. Ravnokar pa si bomo lastili pravico, pokazati s prstom na one, ki bodo šli mimo vrat solidnega domačega obrtnika in trgovca in nosili naše premoženje v blagajne tujcev.

Danes je življenje vsakomur trdo in vsakdo mora svoje kronice skrbno prešteti, da ne prekorači svojega skromnega proračuna. Zato tudi vsikdar upravičeno poizveduje, kje kupi cenejše dobro blago, kje mu bodo cenejše, a solidno napravili čevlje, obleko. In tako bo vedno! Toda: predno obsodite našega trgovca ali obrtnika, da je dražji, nesolidnejši kot tujec in predno ga potem obsojate, — se prepričajte, — če mu ne delate krivice.

Zavedajmo se pa, da bo naš narodni življenjski tako dolgo beraški in brez moči pred tujci, dokler si ne zgradimo svojega močnega narodnega gospodarstva, jake svoje industrije, obrti in trgovine. In zato je bil skrajno potreben naš »Mariborski koledar« s seznamom naših podjetij in ljudi. Če nas bo javnost razumela in podprla, bomo prihodnje leto koledar še lepše opremlili in spopolnili z raznimi poučnimi in zanimivimi podatki za vse sloje Maribora in okolice.

V Mariboru, decembra 1922.

Dopisi.

Račje pri Mariboru. Prostovoljno gasilno društvo priredi dne 14. januarja 1923 plesni venček v gostilni Frana Lašiča pri koločvoru ter opozarja in prosi s tem sosedna društva, da se z ozirom na uporabo čistega dobička ozirajo na ta dan in ne prirejajo enakih prireditev. — K obilni udeležbi vabi odbor.

Grabe pri Središču. Bilo je pred dobrim pol letom, ko se je pritepel med nas ponižen polentarski delavec ter se »vkrcal« pri pomorni vdovi. Prijavil se je kot zastopnik neke italijanske eksportne trdke za perutnino in jajca. Radi lepšega je s pomočjo bližnjega trgovca in iste vdove pognal par vagonov kupljene in celo ukradene perutnine čez mejo. A zdaj je že dalj časa brez vsakega javnega posla. Zato pa pridno zahaja čez južno mejo in se nemoteno zopet vrača. Nikdo se ne briga, kaj počenja. Farovž in županstvo gledata mirno na vso to nemoralo, ker njih stranka itak pridno skrbi za ponižanje in razpad države, orožništvo spi ali pa dela na polju ali v drvarnici, glavarstvo pa je — daleko. A najlepše še pride! Ker je lepi Diego »tak« prilichen za vse, ga popelje hvaležna vdova pred oltar. Tako se požene v nenasitno polentarsko žrelo lepo premoženje, ki so ga moževi predniki izmogli iz slov. ljudstva, brez ozira na to, da je njen ranjki mož smrtno sovražil vso »kacmaharsko« sodrgo. Naši južni bratje in sestre ječe pod tujim jarmom, razbijajo jim domove, pogamjajo jih od sloven. službe božje, pobijajo voditelje, naše perverzne ženske pa jim hitijo v naročje! Tako nam gojijo gade! Škandal! Da, da, smo pač pasje ponižni, mi Slovenci, tudi na Grabah. In potem se še čudimo, da nas tam za mejami tako malo upoštevajo! Orjuna, kje si? Bogat je Tvoj posej!

Oslušovci. Dvakratno oznanilo in plakati so nas vabili na klerikalni shod. Bilo nas je precej, kakor običajno ob praznikih v gostilni. Tomaž Korpar čestiti starosta vaških klerikalcev je predsedoval, ker bi se sicer jokal. Žebot nam je povedal vse to, kar se vsaki teden čita v Gospodarju, n. pr. da so vseh nesreč krivi liberalci in samostojneži, ki hočejo zatreti Slovence in katoliško vero. Kar pa je dobrega, je za sluga klerikalcev. V kotu se je oglasil Gajovski Rižnar in pritrdil z močnim basom, »jo, jo, resen je«. Vesenjāk je dal na znanje, da so mu pred leti oče umrli in da so svinje prišle v njihov ogratek. Pravil je še nekaj o finančnih razmerah, nekdo pa je zamrmral: »Škoda, da ta človek ni finančar, da bi nam kotle pečatil.« Končno je kovač inštalar Vesenjaka za bodočega poslanca, žebot pa je bil pri tej nezaupnici nevoljen ter je naročil čaj. O bodoči postaji so nam povedali prav malo, dasiravno je to bila preteza za shod. Druge nesreče pa ni bilo. — Eden iz kuhinje.

Jugoslovensko - češkoslovaška Liga: V četrtek ob 19. uri v Nar. domu predavanje:

»LEPOTE SLOVAŠKE«

krasne slike, vsa na prost.

Ptujske vesti.

Janez Vnuč, pos. nekje v ptujskem okraju, ima od moje pisarne nekaj prejeti. Ker mi je njegovo bivališče neznano, ga vabim tem potóm, da se zglesi pri meni v pisarni. — Ptuj, dne 23. decembra 1922. — Dr. Tone Gosak, odvetnik v Ptujju.

Celjske vesti.

Za koncert, ki ga priredi pevski zbor Glasbene Matice v Ljubljani dne 6. t. m. ob 16. uri popoldne v veliki dvorani hotela Union v Celju, vlada veliko zanimanje. Zunanji gostje naj si preskrbe pravočasno vstopnice.

Silvestrov večer je uspel v Celju tudi letos nad vse sijajno. Aranžma je prevzel celjski Sokol, kateri se je iz mnogoštevilnega obiska lahko prepričal, koliko odkritih prijateljev si je pridobilo njegovo narodno delo. Vsi gornji prostori so bili napolnjeni do zadnjega kotička. Lepo sestavljeni program, obstoječ iz godbe, petja, gledališke igre, nastopa Sokola in lepo insceniranega baleta in živih slik, je krajšal prav srečno zadnje ure starega leta. O polnoči je izpregovoril starosta celjskih Slovencev g. dr. Jos. Sernec ter bodril navzoče k trdni volji in samozavesti. Od g. Benčana duhovito inscenirana alegorija je vpeljala novo leto, katerega so si želeli ob stiskanju rok prijatelji in znanci srečnejšega ter veselejšega.

Povišanje najemnine so izvršili ob novem letu celjski hišni posestniki, vsled česar vlada zlasti med državnimi nameščenci velikansko ogorčenje. Za itak na beraški palici, bi morali plačevati nekateri pet do osemkrat višjo najemnino. Sklenili so, da tega poviška ne plačajo. O sporu bo odločevalo po novem letu posebno pri stanovanski oblasti kreirano razsodišče, obstoječe iz treh članov.

Koncert dunajskega Männergesangsvereina »Danubius«, ki se je vršil dne 28. dec. v hotelu Union v Celju, je privabil tudi zelo mnogo slovenskega občinstva, ki sicer skoraj konsekventno izostaja od slovenskih prireditev. Ne smemo in moremo biti proti kulturnim prireditvam druge narodnosti, dokler pa ne posečamo lastnih, se lahko opravičeno kritizira favoriziranje naših narodnih nasprotnikov, ki ga opazujemo v Celju pri vsaki priliki.

Elektrifikacija celjske okolice se izvrši vsled napeljave električnega toka iz Pale v Trbovlje še do letošnje jeseni. Pred kratkim se je vršilo v Celju posvetovanje mesta Celja, cinkarne ter tvornice Westen, ki je prišlo do zaključka, da je najboljši načrt ta, ako ustanovijo za napeljavo električnega voda iz Laškega, kjer bo glavni transformator, do Celja delniško družbo, v Celju pa dobiva vsako izmed teh treh podjetij tok za se z lastnim števcem. Mesto Celje — vsi ostali obrati in okoliški kraji pa imajo nadalje interes, da ustanovijo še eno delniško družbo, ki bo finansirala napeljavo omrežja in inštalacije. Pri tej drugi družbi namerava občina Celje varovati gotovo ingerenco pri oddaji električne sile in določitvi cen. Občinski svet bo najbrž že v prihodnji seji sklepal o tem projektu.

Otroška bolnica kraljice Marije v Mariboru.

Med številnimi akcijami ena najnujnejših je brezdvomno zbirka za ustanovitev otroške bolnice v Mariboru. Akcija je pričelo društvo za ustanovitev otr. bolnice povodom poroke našega kralja skupno z Maribor. slov. ženskim društvom, katero je prevzelo glavno agitacijo. Razven oklicev v časopisih smo razposlali dopise in nabiralne pole na vsa šolska vodstva, društva, denarne zavode in posamezne privatnike. Obrnili smo se tudi na okrajna glavarstva in ordinarijat. Upoštevajo akcijo za dečji dom v Ljubljani, se je naša zbirka omejila na kraje bivših: Stajerske, Koroške in Prekmurja.

Odziv je za prvo leto z ozirom na številne druge akcije, zlasti pa tudi na težke življenjske prilike, v katerih živimo, precej zadovoljiv. Zlasti lepo so se odzvale šole. Izmed 95 šol, ki so naše delo podprle, so zbrale največ sledeče: Ruše 4040 K., D. Lendava 3588 K., Ko-